

**MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA
O'QITISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI**

*Denov tadbirkorlik va pedagogika
instituti Maktabgacha ta'lim
kafedrasi o'qituvchisi*
Alieva Bashorat Ergashovna

Annotatsiya

Mazkur maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim muassasalarida o'quv-tarbiyaviy jarayonni tashkil etishda qo'llaniladigan zamonaviy pedagogik texnologiyalar tahlil qilingan. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), o'yin texnologiyalari, loyihalash metodi, muammoli ta'lim va STEAM yondashuvining bolalarning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy salohiyati va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni ilmiy manbalar asosida yoritilgan

Kalit so'zlar

Pedagogik texnologiya, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol metodlar, AKT, o'yin texnologiyalari, STEAM, loyihalash metodi, muammoli ta'lim.

Abstract

This article analyzes modern pedagogical technologies used in organizing the educational process in preschool and primary education institutions. It examines the role of interactive methods, information and communication technologies (ICT), play-based technologies, the project method, problem-based learning, and the STEAM approach in developing children's cognitive activity, independent thinking, creativity, and communicative competence, based on scientific sources

Keywords

Pedagogical technology, preschool education, primary education, interactive methods, ICT, play-based technologies, STEAM, project method, problem-based learning.

Аннотация

В данной статье анализируются современные педагогические технологии, применяемые при организации учебно-воспитательного процесса в дошкольных и начальных образовательных учреждениях. На основе научных источников рассмотрена роль интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), игровых технологий,

метода проектов, проблемного обучения и STEAM-подхода в развитии познавательной активности, самостоятельного мышления, творческого потенциала и коммуникативной компетентности детей

Ключевые слова

Педагогическая технология, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, игровые технологии, STEAM, метод проектов, проблемное обучение.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim sifatini tubdan yaxshilash, o'quvchi shaxsini har tomonlama barkamol qilib tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi va "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi qonunlarida ta'lim jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish zarurligi alohida ta'kidlangan (O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni, 2019). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar an'anaviy ta'lim usullaridan farqli o'laroq, bolani ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi, uning mustaqil fikrlash, izlanish va ijodiy yondashish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, maktabgacha va boshlang'ich yoshdagi bolalarga texnologik yondashuvlarni tanlashda yosh va individual xususiyatlarni hisobga olish, pedagogik maqsadga muvofiqlik tamoyiliga rioya qilish muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar deganda, ta'lim maqsadiga erishishni kafolatlaydigan, ilmiy asoslangan, izchil va tizimli tashkil etilgan pedagogik faoliyat modeli tushuniladi. Mahalliy tadqiqotchilarning ilmiy qarashlariga ko'ra, ushbu texnologiyalarning ta'lim jarayoniga joriy etilishi bolalarning faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy salohiyati va nutqiy rivojlanishini sezilarli darajada oshiradi (Karimova, 2025). Quyida maktabgacha va boshlang'ich ta'lim amaliyotida keng qo'llanilayotgan asosiy texnologiyalar ko'rib chiqiladi.

1. Interfaol o'qitish metodlari

Interfaol metodlar bolalar o'rtasidagi hamda o'qituvchi-bola o'rtasidagi muloqotga asoslangan bo'lib, "ong xujumi", klaster, blits-so'rov, rolli o'yinlar kabi usullarni o'z ichiga oladi. Bunday metodlar ta'lim jarayonini jonli va qiziqarli tashkil etish, bolalarning fikr almashish, jamoada ishlash va o'z fikrini erkin bayon etish ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi

2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Raqamli platformalar, taqdimotlar, интерактив taxtalar va ta'limiy mobil ilovalardan foydalanish bolalarning vizual idrokini kuchaytiradi, mavzuni yaxlit va tushunarli tarzda yetkazish imkonini yaratadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarida AKT vositalari qo'llanilgan darslarda o'quv motivatsiyasi va mavzuni o'zlashtirish sifati sezilarli darajada yuqori bo'ladi .

3. O'yin texnologiyalari

Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalar uchun o'yin — yetakchi faoliyat turi hisoblanadi. Didaktik o'yinlar, rolli va harakatli o'yinlar orqali bolalarga yangi bilim va ko'nikmalar tabiiy, bosim o'tkazmasdan singdiriladi. O'yin texnologiyalari bolaning diqqatini jamlash, xotirasini mustahkamlash hamda ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi .

4. Loyihalash (loyiha) metodi

Loyiha metodi bolalarni mustaqil izlanish, muammoni aniqlash va uni bosqichma-bosqich hal qilishga yo'naltiradi. Ushbu metod orqali bolalarda tanqidiy fikrlash, jamoaviy ishlash hamda natijaga erishish uchun mas'uliyat hissi shakllanadi. Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida loyihalash metodining qo'llanilishi o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashi ko'rsatib berilgan.

5. Muammoli ta'lim texnologiyasi

Muammoli ta'lim bolaga tayyor bilim berish o'rniga, uni muammoli vaziyat orqali mustaqil yechim izlashga undaydi. Bu yondashuv bolaning mantiqiy fikrlashi, taxmin qilish va xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi, shu bilan birga bilimni ongli ravishda o'zlashtirishga xizmat qiladi.

6. STEAM yondashuvi

STEAM (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) integratsiyalashgan yondashuv sifatida bolalarda kompleks fikrlash, ijodkorlik va amaliy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ushbu yondashuvning maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llanilishi bolalarning bilish faolligi, nutqiy rivojlanishi va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan.

Muhokama

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalarning samaradorligi ularni tanlash va qo'llashda pedagogik maqsadga muvofiqlik, bolaning yosh xususiyatlariga moslik hamda individual yondashuv tamoyillariga rioya qilinishiga bevosita bog'liq (Nazarova, 2026). Shu bilan birga, ba'zi ta'lim muassasalarida moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi va pedagog

kadrlarning metodik tayyorgarlik darajasi past bo'lishi ushbu texnologiyalarni joriy etishda muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda (Ergasheva va Nuriddinov, 2026). Bunday muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarni muntazam malaka oshirish kurslariga jalb qilish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash hamda ilg'or pedagogik tajribalarni keng joriy etish zarur.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, bolalarni har tomonlama barkamol shaxs sifatida shakllantirishning muhim omili hisoblanadi. Interfaol metodlar, AKT, o'yin texnologiyalari, loyihalash metodi, muammoli ta'lim va STEAM yondashuvining uyg'unlashtirilgan holda qo'llanilishi bolalarning bilish faolligini, mustaqil fikrlashini va ijodiy salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi. Kelgusida ushbu texnologiyalarni amaliyotga yanada keng joriy etish, pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini oshirish ta'lim samaradorligini ta'minlashning asosiy shartlaridan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2019.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
3. Karimova M. Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari // Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture. — 2025. — Vol. 5, No. 10, Special issue part 1. — P. 155–157.
4. Rahimova D. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar maktabgacha va boshlang'ich ta'limda qo'llanilishi. — Zenodo, 2025.
5. Yusupova S. va boshq. Boshlang'ich hamda maktabgacha ta'limda yangi avlod pedagogik metodlarining samarasi. — Zenodo, 2026.
6. Toshpo'latov B. Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari. — Zenodo, 2026.
7. Sattorova N. Maktabgacha ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Zenodo, 2026.
8. Ergasheva Z., Nuriddinov J. Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar: muammo va uning yechimlari // «Maktabgacha va maktab ta'limi» jurnali. — 2026. — 4(6). — B. 7–10.

9. Nazarova G. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi. — Zenodo, 2026.
10. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. — Toshkent: O'qituvchi, 2021.